

Góc nhìn nhân quả từ truyện "Sự tích con muỗi"

ISSN: 2734-9195 14:30 17/06/2025

Ở trong truyện sự tích con muỗi, Người chồng yêu mà không có trí tuệ nên bị vợ làm hại. Người vợ không biết trân trọng, yêu thương chồng mình nên có tư tình với người khác nên chịu quả báo hiện tại, bị biến thành con muỗi.

Lời mở đầu

Nhân quả là một trong những giáo lý căn bản của Phật giáo, mặc dù tư tưởng nhân quả có trước khi đức Phật ra đời, nhưng với trí tuệ siêu việt, Ngài đã trình bày nhân quả một cách đầy đủ, rõ ràng và khoa học. Nhân quả là quy luật vận hành tự nhiên của vũ trụ và vạn vật, không phải do trời, Phật hay đấng tối cao nào tạo lập và cũng không ai có thể ngăn cản được.

Đức Phật khẳng định lại tính chất thật hữu của luật này và gạt bỏ mọi bàn tay của những đấng thần linh tối cao, vì không có một vị thần linh nào mà có thể thưởng, phạt.

Chỉ có luật nhân quả khách quan chi phối tất cả. Sau khi đức Phật nhập niết bàn, tư tưởng nhân quả vẫn được các thế hệ sau kế thừa và truyền bá rộng khắp.

Khi Phật giáo du nhập vào nước ta, tư tưởng nhân quả là giáo lý Phật giáo mà người dân Việt đã học hỏi và có ảnh hưởng sâu đậm trong lối sống, tư duy, cách ứng xử của người Việt từ trước đến nay. Ông cha ta vận dụng tư tưởng nhân quả để xây dựng đạo lý, răn đời và răn mình. Nhân quả có tác dụng răn dạy từ bên trong, mang tính tự nguyện, có giá trị nhân văn bền vững. Tư tưởng nhân quả đi sâu vào ý thức của mọi người không chỉ bằng những lý luận, giáo lý mà còn thông qua những tác phẩm văn học, đặc biệt là văn học dân gian. Những câu chuyện cổ tích, những câu ca dao tục ngữ chính là những ví dụ sinh động nhất, dễ hiểu nhất, đưa các thế hệ người Việt hiểu rõ hơn về tư tưởng nhân quả của Phật giáo, từ đó hình thành nên những giá trị đạo đức tốt đẹp cho bản thân, làm giàu thêm truyền thống văn hóa dân tộc.

Các đề tài, chủ đề, hầu hết là truyện cổ tích đều tập trung thể hiện triết lý “ở hiền gặp lành” và những ước mơ công lý... Thông qua các truyện cổ tích như *Sọ Dừa, Tấm Cám, Thạch Sanh, Người con út hiếu thảo, Lấy vợ Cóc, Ai mua hành tôi...*, dân gian đã nêu lên triết lý mang tính đạo lý rất nhẹ nhàng mà sâu sắc.

Truyện cổ tích, một cách trực tiếp hoặc gián tiếp, có mục đích, nội dung và tác dụng giáo dục đạo đức hiệu quả.

Một số có đề tài, chủ đề đạo đức rõ ràng.

Ví dụ *Sự tích con muỗi* lên án người vợ bạc tình; *Sự tích chim đa đa* phê phán đứa con bất hiếu; *Cái cân thủy ngân* vạch trần tệ buôn gian bán lận. Đạo đức ở đây, vừa là đạo đức thực tiễn mà nhân dân đang sống và đối diện hàng ngày hàng giờ, vừa là đạo đức lý tưởng mà nhân dân luôn khao khát, ước mơ vươn tới.

Ngày nay, với sự phát triển của khoa học kỹ thuật, đời sống vật chất của con người ngày càng được nâng cao nhưng trái lại, đời sống đạo đức ngày càng trở nên suy thoái. Con người dường như không còn biết sợ trước những hậu quả xấu do mình gây ra. Nhiều vấn nạn xuất hiện với tỉ lệ cao, trong đó nạn li hôn, ngoại tình ở thế giới nói chung, nước ta nói riêng ngày càng tăng. Số liệu thống kê cho thấy, số vụ ly hôn ở Việt Nam hiện ở mức 60.000 vụ/năm, tương đương 0,75 vụ/1.000 dân. Tỷ lệ ly hôn so với kết hôn là 25%, có nghĩa rằng, cứ bốn cặp vợ chồng đi đăng ký kết hôn thì một đôi ra tòa. Theo nhiều khảo sát trong nhiều năm vừa qua, thực trạng ngoại tình ở Việt Nam đang ở mức đáng báo động. Với hơn 70% nam giới và 60% nữ giới đã và đang có quan hệ ngoài hôn nhân, đây thực sự là con số nguy hiểm, cần được giải quyết.

Hơn khi nào hết, giáo dục ý thức tự giác và hướng thiện cho con người của nhân quả Phật giáo rất cần thiết, khả thi. Khi đã hiểu được giáo lý nhân quả thì con người sẽ có ý thức cao hơn để tạo ra những việc làm có lợi ích thiết thực, tránh những điều không tốt trong hiện tại và về sau. Đồng thời, con người biết chế ngự dục vọng, ngăn ngừa những điều ác để đem lại niềm vui, niềm hạnh phúc cho bản thân, cho gia đình và xã hội. Đó chính là lý do tác giả chọn đề tài **“Con muỗi và giáo lý nhân quả: Từ góc nhìn Phật giáo”**.

Định nghĩa nhân quả

“Gieo nhân gặt quả” là quy luật tất yếu, không chỉ chi phối trong phạm vi loài người mà còn tác động đến mọi sự vật hiện tượng trong vũ trụ. Để hiểu rõ thêm về giáo lý nhân quả trong Phật giáo, chúng ta có thể tìm hiểu qua đôi nét căn bản.

Mỗi tôn giáo, học thuyết nói chung đều có những quan niệm khác nhau về nhân quả. Ở đây, chúng tôi chỉ tìm hiểu về nhân quả theo quan điểm của đạo Phật. Để hiểu rõ về nhân quả, trước tiên, người viết xin dẫn chứng một số khái niệm trong các bộ từ điển, cũng như cách giải thích nhân quả của các vị học giả nổi tiếng.

Theo Từ điển triết học “Nhân quả là phạm trù triết học dùng để chỉ mối liên hệ nguồn gốc tất yếu của các hiện tượng, trong đó hiện tượng này (được gọi là nguyên nhân) sản sinh ra hiện tượng khác (được gọi là kết quả hay hành động)” [6, tr. 405].

Phật Quang đại từ điển ghi rằng “Luật nhân quả được sử dụng như là lí luận cơ bản để thuyết minh tất cả sự quan hệ của thế giới. Bởi vì trong sự hình thành

của hết thấy các pháp, thì nhân là năng sinh, quả là sở sinh. Tức là pháp nào có năng lực sinh ra kết quả là nhân, còn pháp nào từ nhân mà sinh ra là quả” [2, tr. 4048].

Trong quyển *Phật học khái luận*, HT.Thích Chơn Thiện nói rằng *“Hiện tượng giới luôn luôn trôi chảy theo một quy luật gọi là nhân quả... Theo Phật giáo, con người hiện tại vẫn là kết quả của nguyên nhân quá khứ” [14, tr. 284].*

Theo *Phật học phổ thông quyển 1*, HT.Thích Thiện Hoa giải thích *“Nhân quả là quá trình vận hành, chuyển biến từ nhân đến quả nhưng với điều kiện nhân và quả đều phải cùng thể tính và đồng loại chất. Nhân và quả là hai trạng thái nối tiếp nhau, tương quan mật thiết với nhau, nương vào nhau mà có. Nếu không có nhân thì không thể có quả, nếu không có quả thì không có nhân” [5, tr244].*

Tóm lại, nhân quả theo quan điểm của Phật giáo, nhân là nguyên nhân, quả là kết quả; trong thế giới tương quan của hiện tượng, mỗi sự vật hiện tượng đều có nguyên nhân. Nguyên nhân cho sự có mặt của các tồn tại gọi là nhân và sự hiện hữu gọi là quả. Nếu nhân là hạt giống thì quả là mầm cây. Nếu nhân là mầm cây thì quả là sự đơm hoa kết trái... Mỗi hiện tượng vừa là nhân mà cũng vừa là quả. Tương quan nhân quả ấy gọi là tương quan duyên sinh và đã được đức Phật nói đến qua giáo lý duyên khởi. Từ nhân đến quả phải trải qua một quá trình chịu sự tác động và ảnh hưởng to lớn của các yếu tố duyên theo một tiến trình tất yếu (nhân - duyên - quả). Vì vậy, đôi lúc ta thấy tuy quả cùng đẳng loại với nhân nhưng vẫn khác nhau. Đó là tùy thuộc vào sự tác động mạnh hay yếu, thuận hay nghịch của các duyên ở trung gian mà cho kết quả sớm hay muộn, thậm chí không đưa đến kết quả.

Tóm tắt truyện “Sự tích con Muỗi”

Sự tích con Muỗi là truyện cổ tích được nhà nghiên cứu văn học dân gian Nguyễn Đồng Chi kể lại, nói về một người đàn bà phụ tình, bạc nghĩa, vì thế đã bị trừng phạt. Sau khi chết đi, cô ta hóa thành con Muỗi ngày nay.

Chuyện kể rằng: *“Có hai vợ chồng nhà nọ yêu nhau rất mực. Ngày mới lấy nhau, họ đã từng thề hẹn không bỏ nhau. Sau đó không bao lâu, người vợ trẻ tự nhiên bị chết đi một cách đột ngột. Người chồng rất đau lòng và đã mấy lần toan tự tử, nhưng bị người nhà ngăn trở và canh phòng ráo riết.*

Hôm sắp sửa cất đám, bỗng có một đạo sĩ đến bày cho chàng phép lạ có thể cải tử hoàn sinh, là người sống mỗi ngày ba lần ôm ấp và truyền hơi ấm của mình vào cho tử thi. Làm như thế không nghỉ ngày nào thì trong khoảng ba tháng mười ngày là người chết sẽ sống lại.

Hình mang tính minh họa

Người chồng ngày ngày ôm ấp vợ, truyền sức nóng, hơi thở của mình vào cái xác đã lạnh toát. Nhưng sau đó ba ngày, mùi thối của tử thi bay ra khắp xóm làm cho mọi người không chịu được. Bất đắc dĩ, người chồng nhờ xóm giềng chặt nửa làm giúp một cái bè để mình đưa xác vợ đi một nơi khác. Chiếc bè theo dòng nước trôi mãi. Người chồng vẫn ngày ngày ấp ủ vợ không thôi. Đến một nơi kia, hấn cắm bè lại kề một bãi cỏ rộng, lên bờ nấu ăn.

Tình cờ trong khi đi nhặt củi chàng ta gặp một cụ già râu tóc trắng xóa, hiểu ngay đó là bậc Tiên Phật, chàng trai vội phục xuống chân cụ già rồi kể lể sự tình, cuối cùng không quên cầu khẩn ông cụ sinh phúc giúp cho vợ mình sống lại.

Cụ già đó chính là đức Phật, thấy anh chàng nài nỉ hết sức, bèn thương tình, đi theo xuống bè, bảo chàng trai chích máu ngón tay, nhỏ ba giọt vào miệng vợ. Tự nhiên người đàn bà mấp máy môi rồi từ từ ngồi dậy như vừa tỉnh một giấc mơ. Trước khi ra về đức Phật có hỏi người vợ: Anh chàng này cho vay ba giọt máu để người được hồi sinh. Vậy nhà người có yêu anh ta chẳng? Trước câu thề thốt chắc nịch của người đàn bà, đức Phật bảo: Không can gì. Nếu không yêu nữa thì chỉ việc trả lại ba giọt máu cho anh ta thôi! Thấy bọn họ nóng lòng muốn trở về quê hương, đức Phật gọi một con cá sấu khổng lồ từ vực sâu lên, bảo cá sấu chở họ đi.

Cá sấu vượt sông được nửa ngày đường thì bụng đã đói. Nó bảo hai vợ chồng nghỉ ngơi để cho nó đi tìm cái ăn. Hai vợ chồng dắt nhau vào quán cơm. Trong quán hôm đó có một người khách thương sang trọng. Hấn ta thấy nhan sắc người vợ diễm lệ, ít ai sánh kịp thì bỗng nảy tà dâm, mưu toan chiếm đoạt. Sau

đó hần lần la lại gần và tán tỉnh người vợ, người vợ thay lòng và lên thuyền đi theo anh ta.

Người chồng sau khi ngủ dậy ở chỗ hẹn, không thấy vợ, ngờ cá sấu ăn thịt vợ, để giải mối ngờ, cá sấu mới bảo hần kiểm cây luồn qua miệng mình, khua trong dạ dày xem thử cho biết. Anh chàng làm theo, chỉ thấy trong bụng cá sấu toàn là xương cá và đá cuội, mới biết mình ngờ sai. Rồi cá sấu thương tình bảo hần cưỡi lên lưng rồi phóng đi, đuổi theo những chiếc thuyền đó. Khi nhìn thấy vợ đã phụ mình, anh chàng thất tình đòi lại ba giọt máu của mình.

Người đàn bà sau khi chích máu ở tay để lấy ra ba giọt trả nợ cho chồng thì ngã vật xuống chết ngay. Người khách thương hết sức chữa chạy nhưng vô hiệu. Sau đó hần ném xác nàng xuống biển. Nhưng do phép màu của đức Phật, người đàn bà ấy hóa thành con muỗi. Vì thiếu máu, nên lúc nào muỗi cũng lén lút đi chích trộm của mỗi người một tý để sống.” (<https://truyenchobe.com/su-tich-con-muoi/>)

Lý Nhân-Quả qua truyện sự tích con Muỗi

Nhân duyên và nghiệp

Nhân quả - Nghiệp báo là hai phạm trù luôn song hành. Trong cuộc sống loài người, nếu hiện tại, ta gieo nhân tốt thì tương lai sẽ gặt được quả chín thơm ngon. Còn hiện tại, ta gieo nhân xấu thì tương lai sẽ gặt hái quả xấu.

Nghiệp báo là nghiệp quả báo ứng, nghiệp nhân chúng ta đã gây ra thì sẽ nhận nghiệp quả tương ứng. Trong đó, nghiệp: nghĩa là hành động từ ý nghĩ, lời nói đến việc làm, tất cả đều sinh bởi ý muốn, có tác ý; do đó nghiệp là tư tưởng, lời nói, việc làm có tác ý, nếu không có ý muốn sẽ không có nghiệp. Nghiệp có nghiệp thiện, nghiệp ác,... Nghiệp thiện là hành động tốt đẹp mang lại lợi ích và giúp đỡ chúng sinh. Nghiệp ác là những hành động dữ, xấu làm chúng sinh đau khổ. Báo: chính là đền trả một cách công bằng, những hành động từ nghiệp mà ra. Hành động của chúng ta tốt hay xấu, lành hay dữ thì kết quả của hành động ấy sẽ đến chỉ là sớm hay muộn thôi. Nghiệp báo nhân quả thuộc về tâm thức, vô hình không thấy được, nhưng điều khiển cả vật chất lẫn tinh thần; nghiệp quả trong phạm vi vật chất như giàu nghèo, thọ yếu...; trong phạm vi tinh thần như vui sướng, buồn khổ, ...

Một nghiệp tốt mang lại kết quả tốt, có thể ở kiếp hiện tại hay tương lai; cũng vậy, một nghiệp xấu mang lại kết quả xấu, ở ngay kiếp này hay ở kiếp sau; muốn thoát khỏi luân hồi, phải thoát khỏi nghiệp báo nhân quả. Trong tác phẩm “Sự tích con Muỗi”, Nhan Diệp và vợ có nhân duyên nhiều đời nên kiếp này

được kết làm phu thê, do biệt nghiệp trong quá khứ nên hiện tại người chồng xấu xí, khờ khạo; người vợ thì đẹp đẽ. Do gieo nhân tốt nên người chồng gặp được Phật, được Phật chỉ cách cứu vợ sống lại. Và người vợ không chung thủy nên gặp phải nghiệp báo là biến thành con muỗi.

Luật nhân quả - nghiệp báo này không có ai nào bắt buộc chúng ta thực thi, mà chỉ có sự khổ đau và an vui của chúng ta mới bắt buộc chúng ta phải thi hành. Bởi vì, con người ai cũng muốn sống an vui, hạnh phúc, chứ mấy ai muốn sống khổ đau bao giờ. Vì thế, chúng ta tự biết làm thiện, sống thiện để sống được an vui, hạnh phúc. Chính vì vậy, chúng ta mới thấy được lòng người sợ khổ, ưa vui. Còn nếu ngược lại, chúng ta không làm thiện, không sống thiện, thì sự an vui, hạnh phúc sẽ không đạt thành và vì vậy chúng ta phải sống khổ đau.

Nhân quả báo ứng

“Gieo nhân ắt phải chịu quả báo”, nhân quả có ba loại là hiện báo, sinh báo và hậu báo. Dẫu kết quả nhận được sớm hay muộn nhưng rốt cuộc cũng phải nhận lấy quả mình đã tạo. Ở trong truyện sự tích con muỗi, Người chồng yêu mà không có trí tuệ nên bị vợ làm hại. Người vợ không biết trân trọng, yêu thương chồng mình nên có tư tình với người khác nên chịu quả báo hiện tại, bị biến thành con muỗi.

Qua truyện sự tích con muỗi, tác giả muốn nhắn dạy chúng ta phải sống thủy chung, có tình có nghĩa. Những kẻ phụ bạc thì sẽ không có kết cục tốt đẹp. Giống như người vợ bội bạc trong truyện cổ tích, vì đã phụ bạc lại ơn sâu nghĩa nặng của chồng đã cứu sống mình nên nàng bị biến thành con muỗi, ngày đêm đeo đuổi theo con người để hút trộm máu. Con muỗi khi bay luôn kêu than, như van lơn, như oán hận, như tiếc thương, ngày đêm không ngừng.

Ý nghĩa, giá trị của truyện Sự tích con Muỗi qua tư tưởng nhân quả

Gia đình là tế bào của xã hội, là cái nôi nuôi dưỡng con người, là môi trường quan trọng hình thành và giáo dục nhân cách. Gia đình tốt thì xã hội mới tốt, xã hội tốt thì gia đình càng tốt hơn.

Hôn nhân và gia đình luôn có mối liên hệ mật thiết, gắn bó. Hôn nhân là cơ sở, là viên gạch đầu tiên xây dựng nên một gia đình. Gia đình là nền tảng của xã hội, có vai trò quan trọng trong việc bảo đảm cuộc sống cho từng cá nhân, nhu cầu hạnh phúc của các thành viên trong gia đình. Nhưng đó cũng là sự lo âu của xã hội về những rạn nứt và băng hoại các giá trị truyền thống của gia đình Việt

Nam về phương diện đạo đức, tình cảm, lối sống, văn hoá... trước những tác động phức tạp của kinh tế thị trường, trước những cám dỗ của cuộc sống dẫn đến hiện tượng ly hôn, gia đình tan vỡ. Một trong những nguyên nhân đưa đến gia đình tan vỡ đó là do ngoại tình: từ cả hai phía, có thể người chồng hoặc người vợ.

Khi gia đình tan vỡ, không chỉ để lại ảnh hưởng tâm lý cho người trong cuộc, đặc biệt là trẻ nhỏ mà còn ảnh hưởng đến sự phát triển bền vững của xã hội. Có thể nói, ly hôn là sự lựa chọn của hai người cả vợ và chồng hoặc đơn phương từ một phía chồng hoặc vợ nhưng tình trạng hôn nhân gia tăng và ngày càng trẻ hóa, việc hôn nhân tan vỡ không chỉ làm ảnh hưởng đến cuộc sống của gia đình, người thân mà còn gây nhiều hệ lụy cho xã hội. Bởi gia đình là tế bào của xã hội, khi tế bào không “khỏe” thì xã hội bị ảnh hưởng nhiều mặt. Sau những cuộc ly hôn, nhiều trẻ em sống trong cảnh thiếu tình thương và sự chăm sóc, nuôi dưỡng của cha hoặc mẹ; nhiều trường hợp cha, mẹ đều không thực hiện nghĩa vụ nuôi dưỡng, lớn lên nhờ sự cứu mang của người thân; có trường hợp bị bỏ rơi, ảnh hưởng nghiêm trọng đến phát triển nhân cách và lối sống của trẻ, dẫn tới phát sinh những hành vi vi phạm pháp luật, nảy sinh nhiều vấn đề xã hội.... Đây cũng là một trong những lý do vì sao mà trong những năm gần đây tình trạng tội phạm tuổi vị thành niên có xu hướng gia tăng.

Ngoài ra, phần lớn trong các gia đình sau khi ly hôn đều mang tâm lý thù hằn, ghét bỏ nhau,... dẫn đến sự chăm sóc con cái có nhiều hạn chế về cả giáo dục tâm lý, sức khỏe, học vấn lẫn nhiều kĩ năng khác. Điều đó dẫn đến sự phát triển thiên lệch, không đầy đủ của đứa trẻ, khả năng hoà nhập sau này trong xã hội.

Bởi vậy, bản sắc truyền thống gia đình Việt Nam với sự thương yêu, thuận hòa vợ chồng, ứng xử đối với gia đình nội - ngoại sẽ bị giảm sút đi. Giảm đi sự kết nối, tính cộng đồng của họ hàng, xa hơn là giảm kết nối giữa quốc gia, dân tộc.

Theo chuyên gia xã hội học, cần hơn nữa việc tăng cường các biện pháp truyền thông về giáo dục để thấy được rõ vai trò, trách nhiệm của vợ chồng trong Luật Hôn nhân và Gia đình. Nâng cao trách nhiệm, nghĩa vụ trong việc chăm sóc, nuôi dưỡng đứa trẻ phát triển, tạo ra một công dân tốt trong xã hội.

Gia đình là tổ ấm mang lại giá trị hạnh phúc, là sự hài hòa cho đời sống của mỗi thành viên trong gia đình, mỗi cá nhân trong xã hội. Gia đình êm ấm, hạnh phúc sẽ là hành trang, là nền tảng để mỗi cá nhân phát huy hết năng lực của mình, góp phần xây dựng xã hội ổn định, phồn vinh và phát triển. Các cụ xưa đã nói *“Thuận vợ thuận chồng tát bể đông cũng cạn”* câu nói bất hủ ấy đến nay vẫn còn nguyên giá trị. Tất cả vì mục tiêu xây dựng *“Gia đình no ấm, bình đẳng, tiến bộ, hạnh phúc”* hãy chung tay xây dựng, gìn giữ gia đình một cách bền

vững.

Kết luận

Tư tưởng nhân quả là một trong những tư tưởng chủ đạo của nhân sinh quan Phật giáo. Giáo lý nhân quả có mối tương quan với các giáo lý khác, như: Duyên khởi, tứ đế... và còn làm cơ sở cho các lý thuyết của triết học, khoa học và đạo học... Nhân quả nằm trong chuỗi tri thức luận về con người cũng như cuộc đời con người, từ đó, giúp con người nhận chân được những điều nên làm, những điều không nên làm, đó chính là nhân lành đưa đến quả ngọt, quả giải thoát an vui.

Truyện cổ tích - là loại hình văn học được tự sự dân gian sáng tác có xu thế hư cấu với những câu chuyện chứa nhiều bài học về nhân quả, nghiệp báo. Mỗi một câu chuyện trong truyện cổ tích đều mang đậm tư tưởng nhân sinh, có ý nghĩa nhân văn và giá trị thực tiễn. Từ những câu truyện này, giáo lý về tư tưởng nhân quả lan tỏa và thấm sâu vào cộng đồng dân tộc ta từ ngàn đời nay. Quy luật “Nhân - Quả” được khẳng định mạnh mẽ như một mệnh đề bất khả kháng, có tác dụng nâng cao tính giáo dục nhân cách, đạo đức con người.

Truyện cổ tích luôn gắn liền với tuổi thơ của chúng ta, những bài học sâu sắc luôn giảng dạy nhân cách sống mai này? Mỗi câu chuyện là một bài học hay, mỗi câu chuyện là thêm một kinh nghiệm hữu ích. Hầu hết truyện cổ tích đều gián tiếp hoặc trực tiếp nêu lên vấn đề đạo đức. Đạo đức luôn gắn với tình thương, lấy tình thương làm nền tảng (*Đứa con trời đánh, Giết chó khuyên chồng ...*). Niềm tin “Ở hiền gặp lành, ở ác gặp ác” vừa là triết lý sống lạc quan vừa là đạo lý, ước mơ công lý của nhân dân trong cổ tích.

Truyện cổ tích Sự tích con Muỗi muốn răn dạy chúng ta phải sống thủy chung, có tình có nghĩa. Những kẻ phụ bạc thì sẽ không có kết cục tốt đẹp. Giống như người vợ bội bạc trong truyện cổ tích, vì đã phụ bạc lại ơn sâu nghĩa nặng của chồng đã cứu sống mình nên nàng bị biến thành con muỗi, ngày đêm đeo đuổi theo con người để hút trộm máu. Con muỗi khi bay luôn kêu than, như van lơn, như oán hận, như tiếc thương, ngày đêm o o không ngừng. Qua đó, đề cao vai trò của gia đình và hôn nhân, khuyên dạy mọi người sống chung thủy với nhau, xây dựng một gia đình hạnh phúc, xã hội tốt đẹp.

Tác giả: **Nguyễn Thị Thanh Trúc (Thích nữ Phước Tuệ)**

Học viên thạc sĩ khóa II, chuyên ngành Văn học Phật giáo, Học viện Phật giáo Việt Nam tại Huế.

Tài liệu tham khảo

Sách Tiếng Việt:

- [1] Thích Minh Châu dịch (1999), *Tương ưng bộ kinh*, tập 3, VNCPHVN.
- [2] Thích Quảng Độ dịch (2014), *Phật quang đại từ điển*, tập 3, Nxb Phương Đông.
- [3] Thích Đạt Ma Phổ Giác (2000), *Nhân quả và số phận con người*, Nxb Văn hóa thông tin.
- [4] Thích Nhất Hạnh (2001), *Đạo Phật đi vào cuộc đời*, Lưu hành nội bộ.
- [5] Thích Thiện Hoa (2011), *Phật học phổ thông*, Quyển I, Nxb phương Đông.
- [6] Nhiều tác giả (1986), *Từ điển triết học*, Nxb Sự Thật.
- [7] Thích Hoàn Quan dịch (2009), *Phật tổ ngũ kinh*, Nxb Tôn giáo.
- [8] Thích Chân Quang, (2001), *Luận về nghiệp*, Nxb Tôn giáo.
- [9] Chân Quang (2001), *Luận về nhân quả*, Nxb Tôn giáo Hà Nội.
- [10] Thích Chân Quang (2005), *Nghiệp và kết quả*, Nxb Tôn giáo.
- [11] Thích Thường Quang (1960), *Nhân quả luân hồi*, Nxb Hương Đạo.
- [12] Thích Thiện Siêu (2000), *Đại cương Luận Câu Xá*, Nxb Tôn giáo.
- [13] Thích Thiện Siêu, (2001), *Chữ nghiệp trong đạo Phật*, Nxb Tôn giáo.
- [14] Thích Chơn Thiện (2018), *Phật học khái luận*, Nxb Tổng Hợp, TP HCM.
- [15] Thích Chơn Thiện (2013), *Giáo lý duyên khởi*, Nxb Hồng Đức.

Website:

- [16] Nguyễn Đồng Chi, *Sự tích con muỗi*, <https://truyenchobe.com/su-tich-con-muoi/> (20/11/2022).
- [17] Thích Thông Huệ, “Thuyết nhân quả”, thuvienhoasen.org. (21/5/2021).
- [18] *Sự tích con muỗi*, <https://truyencotich.vn/truyen-co-tich/co-tich-viet-nam/su-tich-con-muoi.html> (20/11/2022).